

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра іноземних мов та методики їх викладання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА

з галузі **01 Освіта / Педагогіка**
за спеціальністю **014 Середня освіта (Англійська мова і література)**
за освітньо-професійною програмою **Середня освіта (Англійська мова і література)**

Робоча програма навчальної дисципліни «Пропедевтична практика» для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Англійська мова і література). Кременець, 2020 р. 15 с.

Розробник: Клак І. Є., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та методики їх викладання.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов та методики їх викладання. Протокол від 31 серпня 2020 року №1.

Завідувач кафедри іноземних мов та методики їх викладання Воронцова Н.Г.

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Пропедевтична практика» є однією з ключових обов'язкових дисциплін для спеціальності 014 Середня освіта (Англійська мова і література), яка викладається протягом III – IV семестрів в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). (Код н/д за ОПП: ОК 21)

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта (Англійська мова і література)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		2-й	
Індивідуальне завдання: аналіз уроків; презентації в Power Point		Семестр	
Загальна кількість годин – 180	Освітній рівень: бакалавр	3-й	4-й
		Практичні	
		70 год.	
		Самостійна робота	
		110 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання – 39% до 61%

Програму пропедевтичної практики складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Англійська мова і література).

Предмет пропедевтичної практики – освітній процес з англійської мови у закладах загальної середньої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки – практика усного та писемного мовлення, практична граматики, практична фонетика, методика навчання іноземних мов.

3. Мета та завдання пропедевтичної практики

Метою пропедевтичної практики є забезпечення здобувачів вищої освіти (далі здобувачі) комплексом первісних навичок і вмінь, необхідних для здійснення ними основних видів навчально-виховної роботи у закладах загальної середньої освіти.

Основними **завданнями** пропедевтичної практики є:

1. Формування в здобувачів умінь спостерігати уроки англійської мови та аналізувати їх з метою поглиблення знань з методики навчання іноземних мов, розвитку дослідних,

конструктивно-планувальних, комунікативних-навчальних та організаційно-професійних вмінь майбутнього вчителя.

2. Ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в ЗЗСО, передовим педагогічним досвідом.
3. Оволодіння вміннями фіксованого спостереження за діяльністю вчителя та правильного її інтерпретування.
4. Формування вміння здійснювати різні види аналізу уроків англійської мови.
5. Оволодіння майбутніми вчителями англійської мови сучасними формами, засобами та технологіями навчально-виховної роботи у ЗЗСО.
6. Накопичення та вдосконалення вмінь і навичок, необхідних для самостійної творчої педагогічної праці вчителя англійської мови у ЗЗСО.
7. Виховання в здобувачів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби у педагогічній самоосвіті.
8. Вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі **повинні:**

знати: структуру навчально-виховного процесу у закладах загальної середньої освіти; вид професійної діяльності кафедри іноземної мови; професійні обов'язки вчителя-предметника; форми документації, якою оперують у закладах загальної середньої освіти;

вміти: аналізувати і оцінювати урок англійської мови, планувати його частини; творчо розв'язувати навчально-педагогічні завдання; розпізнавати ролі вчителя і їх доцільність на уроці; визначати психологічні фактори, що впливають на якість навчання на уроці; ідентифікувати принципи особистісно-орієнтованого і комунікативного навчання; розрізняти різні навчальні стилі; визначати характеристики комунікативних завдань; аналізувати особливості формування і розвитку мовних навичок і мовленнєвих умінь.

Курс пропедевтичної практики спрямовано на формування в здобувачів наступних **професійних компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність навчатися та самонавчатися, продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

ЗК4. Здатність до застосування soft skills (планування та розподілу часу, тайм менеджменту, вміння брати на себе відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах тощо).

ЗК5. Здатність знаходити, інтерпретувати та застосовувати інформацію з різних джерел.

ЗК6. Здатність застосовувати знання на практиці.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення та судження, з врахуванням соціальних, наукових та етичних аспектів.

ЗК9. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК10. Здатність оцінювати і підтримувати якість роботи.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності (ФК):

ФК3. Здатність визначати, критично осмислювати та застосовувати ефективні підходи (методи) у процесі навчання англійської мови на підставі вітчизняного та міжнародного досвіду.

ФК4. Здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в інтерактивному та дистанційному режимі).

ФК5. Трансфер сучасних науково-педагогічних досягнень у власну професійну діяльність і у розвиток soft skills учнів у процесі навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти.

ФК8. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, обмін досвідом професійної діяльності. Готовність до виконання ролі модератора у діалозі двох культур (рідної та англомовної).

ФК9. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів професійної діяльності), організувати та керувати професійним розвитком осіб та груп та здатність до створення позитивного освітнього середовища для успішного оволодіння учнями навичками англійської мови.

ФК13. Здатність до навчання англійської мови на підставі особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, до виконання ролі агента змін в системі загальної середньої освіти (донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації), знання дидактичних і лінгводидактичних засад їхньої реалізації в освітньому процесі закладах загальної середньої освіти та здатність до виконання ролі тьютора, едвайсера, коуча, фасилітатора у навчанні іноземної мови.

ФК15. Здатність застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ФК16. Здатність застосовувати методи діагностування й контролю досягнень учнів.

Програмні результати навчання (ПРН):

Після завершення курсу студент повинен:

ПРН1. Демонструвати знання основ філософії, педагогіки, психології, що сприяють розвитку поглиблених когнітивних та практичних умінь/навичок, майстерності та інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері загальної середньої освіти, розвитку soft skills, загальної культури й соціалізації особистості, в обсязі, необхідному для розуміння причинно-наслідкових зв'язків у розвитку особистості, суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності.

ПРН2. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні C1, виявляти здатність вдосконалювати та підвищувати власний фаховий рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН3. Визначати сутність процесів навчання й виховання у середній школі, їх психолого-педагогічні основи в загальних поняттях та термінах, що є необхідним для успішної практичної діяльності.

ПРН4. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти реального освітнього процесу та використовувати їх для планування, організації та реалізації прикладного мікродослідження з методики навчання іноземної мови та психолого-педагогічних дисциплін, презентувати його результати.

ПРН6. Демонструвати знання методів формування навичок самостійної роботи й розвитку творчих здібностей і логічного мислення учнів.

ПРН7. Розробляти, планувати, організувати власне теоретичне та експериментальне дослідження в професійній діяльності з метою вирішення актуальних проблем організації освітнього процесу закладів загальної середньої освіти.

ПРН8. Демонструвати уміння критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання у сфері дисциплін загальної та професійної підготовки при розв'язанні практичних соціально-професійних та лінгводидактичних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання.

ПРН9. Організувати навчальну діяльність учнів, керувати нею й оцінювати її результати з метою набуття практичних навичок майбутньої професійної діяльності.

ПРН10. Демонструвати знання державних стандартів загальної середньої освіти, навчальних програм з англійської мови для ЗЗСО та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах педагогічної діяльності.

ПРН11. Знати мовну норму, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у різних комунікативних контекстах, мовний дискурс сучасності.

ПРН12. Володіти навичками проведення діагностичних вимірів з метою їх ефективного використання у вивченні особистості учасників навчального процесу (учителів, учнів) з метою створення позитивного психологічного клімату у класі та атмосфери співпраці.

ПРН13. Планувати, проєктувати, конструювати, організувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі набутих компетентностей із дисциплін професійної підготовки.

ПРН14. Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема технології дистанційного навчання) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ПРН15. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами дисциплін професійної підготовки з обраної спеціальності та спеціалізації

ПРН16. Формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування та soft skills залежно від ситуації.

ПРН17. Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань та практичних навичок.

ПРН18. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, автономно моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних завдань у професійній діяльності.

ПРН19. Виявляти відповідальність за розвиток професійного знання і практичних навичок, здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної освітньо-професійної цілі, включаючи ситуації невизначеності вимог і умов.

ПРН20. Виявляти здатність до використання української мови в професійній діяльності та в контексті глобалізаційних процесів.

ПРН21. Організовувати та коректувати діяльність учнів в процесі навчання, демонструвати інтерперсональні надпрофесійні навички.

ПРН22. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.

4. Програма навчальної дисципліни

III семестр

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Розуміння процесу навчання і засвоєння англійської мови

Тема 1. Психологічні фактори, що сприяють засвоєнню англійської мови. Фактори, що перешкоджають засвоєнню англійської. Мотиваційні стратегії.

Тема 2. Характеристика особистісно-орієнтованого уроку. Ролі вчителя на уроці англійської. Типи учнів. Навчальні стилі. Розвиток автономії учнів.

Тема 3. Механізми засвоєння англійської. Різниця між вивченням і засвоєнням англійської мови. Умови для засвоєння англійської мови. Види вправ для засвоєння англійської мови.

Змістовий модуль 2. Ознайомлення з особливостями менеджменту уроку

Тема 4. Особливості комунікативного навчання. Комунікативне завдання. Мова як засіб спілкування. Використання контексту для формування мовних умінь. Врахування соціального і культурного підґрунтя учнів.

Тема 5. Види розташування робочих місць учнів у класній кімнаті. Традиційний спосіб розташування робочих місць учнів у класній кімнаті. Альтернативні способи розташування робочих місць учнів у класній кімнаті. Використання класної дошки.

Тема 6. Види взаємодії учнів на уроці. Робота з цілим класом. Парна робота. Робота в малих групах. Дії вчителя з управління класом і час мовлення.

Змістовий модуль 3. Аналіз методів і прийомів формування англомовних навичок

Тема 7. Навчання англомовної вимови в контексті. Реалізація принципу апроксимації. Прийоми і методи введення і тренування звуків й інтонації.

Тема 8. Навчання лексики в контексті. Труднощі засвоєння англомовної лексики. Способи презентації лексичного матеріалу. Прийоми розвитку лексичних навичок і вмінь. Прийоми комунікативного навчання лексики.

Тема 9. Навчання граматики в контексті. Аспекти навчання граматики. Способи презентації граматичного матеріалу. Прийоми розвитку граматичних навичок і вмінь. Прийоми комунікативного навчання граматики.

IV семестр

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 4. Аналіз методів і прийомів формування англомовних мовленнєвих умінь

Тема 10. Навчання аудіювання англійською мовою. Цілі аудіювання. Стратегії аудіювання англійською мовою. Використання аудіо матеріалу для розвитку вмінь аудіювання.

Тема 11. Навчання говоріння англійською мовою. Типи говоріння. Використання навчальних стратегій для здійснення англомовного говоріння. Вправи і завдання для навчання говоріння.

Тема 12. Навчання читання англійською мовою. Цілі читання. Підходи до навчання читання. Види читання.

Тема 13. Навчання письма англійською мовою. Підходи до навчання письма. Стратегії розвитку вмінь письма англійською мовою. Типи текстів.

Змістовий модуль 5. Ознайомлення з принципами планування уроку

Тема 14. Аналіз плану-конспекту уроку. Підхід до створення плану-конспекту уроку. Ступінь реалізації плану-конспекту на уроці.

Тема 15. Робота з навчальними матеріалами. Аналіз і оцінювання навчальних матеріалів, що використовуються на уроці. Адаптація навчальних матеріалів.

Модуль 6. Ознайомлення з принципами корекції і оцінювання навчальних дій учнів

Тема 16. Спостереження за помилками в процесі засвоєння англійської мови. Види помилок. Причини помилок. Способи корекції мовних і комунікативних помилок.

Тема 17. Оцінювання досягнень учнів. Типи і способи оцінювання. Мета оцінювання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Усього	у тому числі	
		Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4
III семестр			
МОДУЛЬ 1.			
<i>Змістовий модуль 1. Розуміння процесу навчання і засвоєння іноземної мови</i>			
Тема 1. Психологічні фактори, що сприяють засвоєнню англійської мови. Фактори, що перешкоджають засвоєнню англійської мови. Мотиваційні стратегії.	10	2	8
Тема 2. Характеристика особистісно-орієнтованого уроку. Ролі вчителя на уроці англійської мови. Типи учнів. Навчальні стилі. Розвиток автономії учнів.	9	4	5
Тема 3. Механізми засвоєння англійської мови. Різниця між вивченням і засвоєнням англійської мови. Умови для засвоєння іноземної мови. Види вправ для засвоєння англійської мови.	9	4	5
Разом за ЗМ 1	28	10	18
<i>Змістовий модуль 2. Ознайомлення з особливостями менеджменту уроку</i>			
Тема 4. Особливості комунікативного навчання. Комунікативне завдання. Мова як засіб спілкування. Використання контексту для формування мовних умінь. Врахування соціального і культурного підґрунтя учнів.	9	4	5
Тема 5. Види розташування робочих місць учнів у класній кімнаті. Традиційний спосіб розташування робочих місць учнів у класній кімнаті. Альтернативні способи розташування робочих місць учнів у класній кімнаті. Використання класної дошки.	9	4	5
Тема 6. Види взаємодії учнів на уроці. Робота з цілим класом. Парна робота. Робота в малих групах. Дії вчителя з управління класом і час мовлення.	9	4	5
Разом за ЗМ 2	27	12	15

<i>Змістовий модуль 3. Аналіз методів і прийомів формування англомовних навичок</i>			
Тема 7. Навчання англомовної вимови в контексті. Реалізація принципу апроксимації. Прийоми і методи введення і тренування звуків й інтонації.	10	4	6
Тема 8. Навчання лексики в контексті. Труднощі засвоєння англомовної лексики. Способи презентації лексичного матеріалу. Прийоми розвитку лексичних навичок і вмінь. Прийоми комунікативного навчання лексики.	10	4	6
Тема 9. Навчання граматики в контексті. Аспекти навчання граматики. Способи презентації граматичного матеріалу. Прийоми розвитку граматичних навичок і вмінь. Прийоми комунікативного навчання граматики.	9	4	5
Разом за ЗМ 3	29	12	17
Усього за III семестр	84	34	50
IV семестр			
МОДУЛЬ 2			
<i>Змістовий модуль 4. Аналіз методів і прийомів формування англомовних мовленнєвих умінь</i>			
Тема 10. Навчання аудіювання іноземною мовою. Цілі аудіювання. Стратегії аудіювання іноземною мовою. Використання аудіо матеріалу для розвитку вмінь аудіювання.	12	4	8
Тема 11. Навчання говоріння іноземною мовою. Типи говоріння. Використання навчальних стратегій для здійснення англомовного говоріння. Вправи і завдання для навчання говоріння.	12	4	8
Тема 12. Навчання читання іноземною мовою. Цілі читання. Підходи до навчання читання. Види читання.	12	4	8
Тема 13. Навчання письма іноземною мовою. Підходи до навчання письма. Стратегії розвитку вмінь письма іноземною мовою. Типи текстів.	12	4	8
Разом за ЗМ 4	48	16	32
<i>Змістовий модуль 5. Ознайомлення з принципами планування уроку</i>			
Тема 14. Аналіз плану-конспекту уроку. Підхід до створення плану-конспекту уроку. Ступінь реалізації плану-конспекту на уроці.	13	6	7
Тема 15. Робота з навчальними матеріалами. Аналіз і оцінювання навчальних матеріалів, що використовуються на уроці. Адаптація навчальних матеріалів.	13	6	7
Разом за ЗМ 5	26	12	14
<i>Змістовий модуль 6. Ознайомлення з принципами корекції і оцінювання навчальних дій учнів</i>			
Тема 16. Спостереження за помилками в процесі засвоєння іноземної мови. Види помилок. Причини помилок. Способи корекції мовних і комунікативних помилок.	11	4	7
Тема 17. Оцінювання досягнень учнів. Типи і способи оцінювання. Мета оцінювання.	11	4	7
Разом за ЗМ 6	22	8	14
Усього за IV семестр	96	36	60

Усього	180	70	110
---------------	------------	-----------	------------

5. Зміст та організація діяльності студента-практиканта

Пропедевтична практика проводиться на II курсі у III (17 тижнів) – IV (18 тижнів) семестрах (2 год. на тиждень) у базових ЗЗСО міста. Вона є першим етапом професійної підготовки майбутніх вчителів англійської мови першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти до самостійної навчально-виховної роботи в ЗЗСО.

Академічна група на даний вид практики ділиться на 2 підгрупи по 10-15 чоловік, які розподіляються за базовими ЗЗСО, і за якими закріплюється методист практики з числа викладачів англійської мови навчального закладу, що мають досвід роботи у ЗЗСО, або пройшли там відповідне стажування.

Під час пропедевтичної практики здобувачі проводять спостереження та аналіз навчальної та позакласної роботи ЗЗСО.

Навчальна робота здобувача-практиканта включає такі види діяльності:

1. Ознайомлення із специфікою діяльності ЗЗСО даного типу.
2. Ознайомлення із вчителями та навчально-методичною базою для вивчення англійської мови.
3. Спостереження та аналіз уроків англійської мови у 5-9 класах.

Позаурочна робота включає такі види діяльності:

1. Ознайомлення з системою роботи вчителя, спрямованої на формування в учнів стійкого інтересу до англійської мови.
2. Ознайомлення з системою підготовки та проведення позакласної роботи з англійської мови: тижнів англійської мови; бесід, конференцій, диспутів, вечорів, екскурсій; випуску стінгазети тощо.

Дослідницька робота включає такі види діяльності:

1. Вивчення наукової та методичної літератури.
2. Ознайомлення з досвідом роботи вчителів англійської мови, класних керівників.

Пропедевтична практика в ЗЗСО проходить в три етапи.

На **початковому етапі** практики здобувач здійснює таку діяльність:

1. Бере участь у настановчих/організаційних заняттях у навчальному закладі та в ЗЗСО.
3. Оформлює щоденник спостережень та отримує схему аналізу уроків та позакласних заходів.
4. Знайомиться із ЗЗСО та класами – базою пропедевтичної практики.

На **основному етапі** пропедевтичної практики здобувач:

1. Відвідує та спостерігає уроки вчителів (не менше 20 уроків);
2. Відвідує та спостерігає позакласні заходи з англійської мови.

На **заключному етапі** здобувач виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з пропедевтичної практики: звіт, щоденник практики та розгорнутий аналіз уроку англійської мови в V-IX класах, підготовлений відповідно до схеми.
2. Здає звітну документацію керівникам пропедевтичної практики для перевірки та оцінювання.
3. Бере участь в підсумковому обговоренні результатів пропедевтичної практики.

6. Засоби діагностики успішності навчання

Після закінчення практики здобувач повинен здати таку **документацію**:

1. Звіт про пропедевтичну практику (що було зроблено під час пропедевтичної практики, що було цікаво і корисно, що було важко і яких знань не вистачало, що не сподобалося, що потрібно змінити в організації практики).
2. Щоденник пропедевтичної практики.
3. Розгорнутий аналіз уроку англійської мови в V-IX класах, підготовлений відповідно до схеми.

7. Права та обов'язки здобувача-практиканта

1. Здобувач має право вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації практики, брати участь у конференціях та нарадах.

2. Здобувач-практикант має право одержувати консультації вчителя і методиста на усіх етапах та з усіх питань щодо проведення пропедевтичної практики.

3. Здобувач-практикант має право користуватися бібліотекою ЗЗСО, навчальними кабінетами, навчальними посібниками.

4. Здобувач проходить пропедевтичну практику у ЗЗСО, визначених навчальним закладом, під керівництвом методиста.

5. Практикант проводить свою діяльність згідно з вимогами Статуту ЗЗСО, правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації ЗЗСО, вчителя у погодженні з керівником практики (методистом) від навчального закладу.

6. Упродовж пропедевтичної практики здобувач працює в ЗЗСО не менше 2 годин в день.

7. Практикант своєчасно і якісно веде документацію практики, передбачену робочою програмою.

8. Здобувач, який не виконав програму практики без поважних причин і отримав незадовільну оцінку, може бути відрахованим із навчального закладу.

9. Здобувачу, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути визначено додатковий термін проходження даного виду практики, але у вільний від навчання час.

8. Організація та керівництво пропедевтичною практикою

Відповідальність за організацію, проведення і контроль пропедевтичної практики покладається на керівників навчального закладу. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечується викладачами кафедра іноземних мов та методики їх викладання.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач педагогічної практики навчального закладу.

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі, методисти.

На етапі попередньої роботи керівники пропедевтичної практики виконують такі види діяльності.

1. Завідувач педагогічної практики:

- визначає ЗЗСО для проведення практики і пропонує їх затвердити як базові;
- завчасно укладає договори з базами практики та її проведення за відповідною формою;
- організовує обмін досвідом проведення практики між методистами;
- здійснює поділ здобувачів академічної групи на підгрупи;
- передбачає в розкладі день пропедевтичної практики для здобувачів даного курсу.

2. Завідувачі кафедрами:

- розглядають і подають в навчальну частину відомості про готовність здобувачів даного курсу до практики;

- визначають викладачів кафедри для керівництва підгрупами практикантів (методистів).

4. Методисти кафедри:

- розробляють методичні рекомендації щодо проведення даного виду практики;
- разом із керівництвом ЗЗСО здійснюють попередній вибір класів у ЗЗСО, вчителів англійської мови, вирішують інші організаційні питання;
- доводять до відома здобувачів розклад практики, місце її проходження та організаційні вимоги.

9. Контроль навчально-педагогічної діяльності здобувача-практиканта

Під час проходження пропедевтичної практики перевіряється та оцінюється розвиток у здобувачів-практикантів вміння спостерігати освітній процес у ЗЗСО, здійснювати аналіз результатів процесу навчання учнів та діяльності вчителя на уроці, використовуючи власну іншомовну компетентність та знання основ педагогіки, психології, методики викладання іноземної мови та фахових дисциплін. Рівень теоретичної та методичної підготовки здобувачів визначається вмінням творчо використовувати знання при вирішенні конкретних методичних завдань.

Форма контролю: обговорення та аналіз уроку, плану-конспекту уроку.

Форма підсумкового контролю – Залік.

Здобувач-практикант отримує оцінку за кожний вид роботи та оформлену згідно вимог документацію за 4-х бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

За пропедевтичну практику виводиться середня оцінка: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Критерії оцінювання пропедевтичної практики

Пропедевтична практика здобувачів оцінюються за наступними критеріями:

- **Зараховано («Відмінно»)** – здобувач засвоїв теоретичний матеріал з Методики навчання іноземних мов, чітко володіє понятійним апаратом, вміло використовує теоретичний матеріал для аналізу уроків, аргументовано висловлює свої думки щодо відвіданого уроку, проявляє творчий підхід. Всі завдання пропедевтичної практики виконано у повному обсязі, звітну документацію оформлено за всіма вимогами й подано на перевірку у встановлений термін;

- **Зараховано («Добре»)** – здобувач засвоїв теоретичний матеріал з Методики навчання іноземних мов, орієнтується в понятійному апараті, використовує теоретичний матеріал для аналізу уроків, спостерігаються незначні труднощі у висловленні своїх думок та формулюванні висновків. Завдання пропедевтичної практики виконані правильно, достатньо повно, звітну документацію оформлено з незначними недоліками у дотриманні вимог, подано на перевірку у встановлений термін;

- **Зараховано («Задовільно»)** – здобувач не повністю засвоїв теоретичний матеріал з Методики навчання іноземних мов, недосконало володіє понятійним апаратом, невпевнено використовує теоретичний матеріал для аналізу уроків, спостерігаються значні труднощі у висловленні своїх думок та формулюванні висновків. Завдання пропедевтичної практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань спостерігаються помилки. Звітну документацію недооформлено або оформлено зі значними недоліками як у мовному відношенні так і у дотриманні вимог;

- **Незараховано («Незадовільно»)** – здобувач не опанував теоретичний матеріал з Методики навчання іноземних мов, не знає основних понять і термінів дисципліни, не вміє використовувати теоретичний матеріал для аналізу уроків, висловлювати свої думки та формулювати висновки. Завдання пропедевтичної практики не виконано або виконано в неповному обсязі. Звітну документацію недооформлено або оформлено зі значними недоліками у мовному відношенні і не відповідає вимогам щодо її оформлення, містить велику кількість мовних помилок.

При виставленні оцінки враховуються:

- Уміння аналізувати урок;
- Виконання програми пропедевтичної практики;
- Ініціативність, творча активність, самостійність та дисциплінованість здобувача.

Результати пропедевтичної практики обговорюються на кафедрі іноземних та методики їх викладання.

Здобувачам, які не виконали програму практики, отримали негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку з пропедевтичної практики, може бути надана можливість проходження практики повторно за умов, зазначених у відповідному Положенні <http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/Henrikh/polozhennya-pro-praktyku.pdf> Академії. Коли здобувач повторно отримав негативну оцінку з практики, вирішується питання про його відрахування із ЗВО.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО УРОК.

1. Дата, прізвище ім'я по батькові вчителя, ЗЗСО, клас, кількість учнів.
2. Готовність класу до уроку: гігієнічний стан приміщення, ТЗН, наявність підручників, зошитів, необхідних засобів унаочнення.

II. ЗМІСТ І СТРУКТУРА УРОКУ.

1. Тема уроку, місце уроку в системі уроків з даної теми.
2. Обґрунтованість і правильність постановки практичної мети, навчальних, виховних і розвиваючих завдань уроку.
3. Доцільність добору мовного матеріалу та його дозування, співвідношення мовної діяльності вчителя і учнів на уроці (з урахуванням його навчального завдання).
4. Етапи уроку, їх логічна послідовність, методична обґрунтованість та часова характеристика.
5. Зміст і обсяг домашнього завдання, його доцільність.

III. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ.

1. Реалізація свідомо-практичного підходу до навчання, співвідношення навчальних дій по усвідомленню мовного матеріалу, тренувальних вправ з мовлення.
2. Забезпечення комунікативного підходу до введення мовного матеріалу, ступінь комунікативності навчальних і контрольних вправ.
3. Засоби створення ситуативної основи мовлення (застосування унаочнення, ТЗН).
4. Прийоми забезпечення активності учнів, інтенсивності їх навчальних дій, динамічність уроку (різноманітність режимів та прийомів роботи, темп), його емоційність; засоби здійснення індивідуального підходу до учнів з різним рівнем підготовки; прийоми корекції мовних навичок учнів.
5. Шляхи досягнення розвиваючого завдання.
6. Спосіб орієнтації на виконання домашнього завдання.
7. Підведення підсумків уроку.

IV. ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ НА УРОЦІ.

1. Підготовленість вчителя до уроку.
2. Знання мовного матеріалу і володіння методикою його навчання.
3. Нормативність мовлення, його чіткість, виразність, емоційність.
4. Дотримання оптимального співвідношення між мовленням вчителя і учнів.
5. Педагогічна майстерність: уміння організувати учнів до роботи, зацікавити їх, енергійність, доброзичливість, такт, артистичність.

V. ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ НА УРОЦІ.

1. Рівень підготовки учнів відповідно до вимог програми та готовність до даного уроку.
2. Ступінь засвоєння матеріалу уроку, активність, уважність, рівень розвитку мислення, пам'яті, спостережливості, уяви.
3. Дотримання режиму мовлення іноземною мовою.
4. Розвиненість навичок самостійної роботи.
5. Дисципліна учнів на уроці.

VI. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПРО УРОК.

1. Коротка характеристика результатів уроку в зв'язку з метою і завданням, які поставив вчитель.
2. Рівень засвоєння знань, формування в учнів навичок та вмій.
3. Врахування вчителем рівня розвитку, освіченості і вихованості колективу учнів.
4. Стиль спілкування вчителя і учнів, підтримання позитивної мотивації на всіх етапах уроку, створення обстановки психологічного комфорту.

VII. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УРОКУ.

1. Удосконалення дидактичного характеру (звернути увагу на структуру уроку, методи, прийоми та засоби навчання).

2. Удосконалення психологічного характеру (прагнення до забезпечення розвиваючої ролі уроку, до здійснення індивідуального і диференційованого підходу: спираючись на рівень розвитку сприймання, осмислення, запам'ятовування, відтворення, закріплення, перенос, актуалізацію).

3. Удосконалення методичного характеру (специфіка методів, прийомів та засобів навчання, видів роботи).

4. Рекомендації з питань самоосвіти вчителя, пропозиції поділитися своїм досвідом або познайомитися з досвідом роботи інших вчителів.

Зразок 2

ЩОДЕННИК
пропедевтичної практики
здобувача 21-А групи
гуманітарно-технологічного факультету
спеціальності 014 Середня освіта (Англійська мова і література)

ШБ

Завдання пропедевтичної практики

Права і обов'язки здобувача-практиканта

Схема аналізу уроку іноземної мови

1 сторінка:

ЗЗСО, клас _____

Директор ЗЗСО _____

Заступник директора з навчально-виховної роботи _____

Заступник директора з виховної роботи _____

Учитель англійської мови _____

2 сторінка:

Розклад уроків англійської мови в день пропедевтичної практики

3 сторінка:

Розклад дзвінків у ЗЗСО

4 сторінка

Список учнів закріпленого класу

5 сторінка

Графік проведення уроків і виховного заходу

ЩОДЕННИК СПОСТЕРЕЖЕНЬ

№ п/п	Дата	Клас	Тема уроку чи виховної години	Хід уроку, аналіз спостережень Висновки і пропозиції
-------	------	------	-------------------------------	---

11. Рекомендована література

Базова література:

1. Анісімова А. І., Кошова Л.С. Сучасні аспекти методики викладання англійської мови. Теорія і практика. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2010. 326 с.

2. Арефьев В. Г., Куриш В. І., Михайлова Н. Д. Самостійна робота здобувачів вищої освіти під час педагогічної практики [в школі]: навч.-метод. посіб. для студ. ф-тів фіз. виховання пед. Вузів. [2-ге вид., переробл. і доповн.]. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 113 с.
3. Зайченко І. В. Педагогіка: навч. посібник для здобувачів вищої освіти вищих педагогічних навчальних закладів. [2-ге вид.]. К.: Освіта України, 2008. 526 с.
4. Козій М. К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики здобувачів вищої освіти: метод. посіб. К.: Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2001. 141 с.
5. Котенко О. В., Соломаха А. В. та ін. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. Київ : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б. та ін. ; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ : Ленвіт, 2002. 327 с.
8. Ніколаєва С. Ю. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Кив : Ленвіт, 2002. 344 с.
9. Ніколаєва С. Ю. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ : Ленвіт, 2004. 288 с.
10. Панова Л. С, Андрійко І. Ф., Тезікова С. В. та ін. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник. Київ : Вид. центр «Академія», 2010. 327 с.
11. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих ЗЗСО з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови 5-9 класи. Київ: Ірпінь, 2005. 208 с.
12. Прокоп І. С., Костащук О. І. Педагогічна пропедевтична практика. Методичні рекомендації. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2019. 61 с.
13. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : навч. посіб. Київ : Ленвіт, 2005. 208 с.
14. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. К.: Вища школа, 2004. 336 с.
- 15.
16. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 2007. 285 p.
17. Celce-Murcia M. Teaching English as a Second or a Foreign Language. 4th Edition. Boston : Newbury House, 2013. 720 p.
18. Cohen Luis. Research Methods in Education. London : Routledge, 2005. 446 p.
19. Harmer Jeremy. How to Teach English. New Edition. Pearson Education Limited, 2007. 287 p.
20. Harmer Jeremy. The Practice of English Language Teaching. Forth Edition. Pearson Education Limited, 2007. 447 p.
21. Reece Jan, Walker Stephen. Teaching, Training and Learning. Oxford : Business Education Publishers Limited, 2003. 438 p.

Допоміжна література:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання : науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Зязюн І. А. Психодіагностика педагогічної майстерності вчителя. *Вісник Житомирського державного педагогічног університету*. 2003. № 12. С. 52-55.
3. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. Москва : АрктиГлосса, 2000. 165с.
4. Клак І. Є. Методичні рекомендації та завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів з курсу «Методика викладання іноземної мови» : Кременець, 2014. 34 с.
5. Клак І. Є., Пригодій М. А. Теорія і методика формування професійної комунікативної компетентності в майбутніх учителів-філологів : монографія. Київ : КОМПРІНТ, 2016. 403 с.
6. Пассов Е.И., Азаровская А.Е., Кузнецова Е.С., Голдина Е.В., Завесова Е.Г. Методика обучения иностранным языкам, Упражнения как средства обучения, Часть 2, 2002.
7. Пассов Е.И. Урок иностранного языка в средней школе. Москва : «Просвещение», 2010. 176 с.
8. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. Москва :

- Русский язык, 1989. 276 с.
9. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. 2-е изд. Москва : Просвещение, 1991. 223 с.
  10. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. Київ : Вища школа, 1997. 349 с.
  11. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс лекций: пособие для студентов пед.вузов и учителей. 3-е изд. Москва : Просвещение, 2005. 239с.
  12. Тарнопольський О.Б. Методика навчання англomовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: Навчальний посібник. Київ: Фірма «ІНКOC», 2006. 248с.
  13. Cohen Luis Research Methods in Education. London : Routledge, 2005. 446 p.
  14. Dobson J. M. Effective Techniques for English Conversation Groups. USA : Newbury House, 1992. 137 p.
  15. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge : University Press, 1996. 171 p.
  16. Rogova G. V. Methods of Teaching English. Москва : Vector, 2005. 311 p.
  17. Scarcella Robin C. Developing Communicative Competence in a Second Language. Boston : Heinle and Heinle Publishers, 1999. 356 p.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. <http://school.holm.ru>
5. www.iteach.com.ua
6. www.intel.com/education/teach
7. www.intel.com/education/tools
8. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
9. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment [Режим доступу]: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf